

Suvestinė redakcija nuo 2015-06-10 iki 2017-09-19

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2004, Nr. [116-4342](#), i. k. 1042230ISAK84/V-546

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRO IR
LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO**

**Į S A K Y M A S
DĖL DARBO SU ASBESTU NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

2004 m. liepos 16 d. Nr. A1-184/V-546
Vilnius

Įgyvendindamos 2009 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/148/EB dėl darbuotojų apsaugos nuo rizikos, susijusios su asbesto veikimu darbe (kodifikuota redakcija; OL 2009 L 330, p. 28), ir siekdamos nustatyti darbuotojų, dirbančių su asbestu, saugos ir sveikatos reikalavimus:

Preambulės pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

1. T v i r t i n a m e pridedamus:
 - 1.1. Darbo su asbestu nuostatus;
 - 1.2. Darbo su asbestu nuostatų įgyvendinimo priemonių planą.
2. N u s t a t o m e , kad Darbo su asbestu nuostatai įsigalioja nuo 2005 m. liepos 1 d.
3. L a i k o m e nuo 2005 m. liepos 1 d. netekusiu galios Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos 1998 m. gegužės 6 d. įsakymą Nr. 87/236 „Dėl Darbo su asbestu taisyklių tvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [44-1225](#)).
4. P a v e d a m e Lietuvos Respublikos valstybinei darbo inspekcijai kontroliuoti 1.1 punkte nurodytų nuostatų vykdymą.

SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRĖ

VILIJA BLINKEVIČIŪTĖ

SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRAS

JUOZAS OLEKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro ir
Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro
2004 m. liepos 16 d.
įsakymu Nr. A1-184/V-546

DARBO SU ASBESTU NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Darbo su asbestu nuostatai (toliau – nuostatai) nustato darbuotojų apsaugos nuo asbesto keliamos rizikos reikalavimus bei asbesto sukeltų sveikatos pakenkimų prevencijos priemones. Nuostatai taip pat nustato asbesto dulkių koncentracijos ribinį dydį darbo aplinkos ore.

Nuostatai neapriboja darbdavių teisių priimti ir taikyti griežtesnius reikalavimus, garantuojančius efektyvesnę darbuotojų apsaugą nuo rizikos, kylančios dėl sąlyčio su asbestu darbo vietoje, visų pirma pakeičiant asbestą mažiau pavojingomis medžiagomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

2. Nuostatuose „asbestas“ reiškia šiuos pluoštinius silikatus:

2.1. asbesto aktinolitas, CAS Nr. 77536-66-4 (Cheminių medžiagų santrumpų registravimo tarnybos (CAS) suteikiamas numeris);

2.2. asbestas griuneritas (amozitas) CAS Nr. 12172-73-5;

2.3. antofilitas, CAS Nr. 77536-67-5;

2.4. chrizotilas, CAS Nr. 12001-29-5;

2.5. krokidolitas, CAS Nr. 12001-28-4;

2.6. tremolitas, CAS Nr. 77536-68-6.

3. Nuostatų privalo laikytis visų ekonominės veiklos rūšių įmonės, įstaigos, organizacijos ir kt. (toliau – įmonės). Nuostatai taikomi veiklos rūšims, kuriomis užsiimančių įmonių darbuotojai yra arba gali būti veikiami dulkių, kylančių iš asbesto ar iš asbesto turinčių medžiagų.

II. RIZIKOS VERTINIMAS

4. Jeigu kuri nors veikla gali kelti riziką, kad darbuotojas gali būti veikiamas dulkių, kylančių iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, ši rizika įvertinama nustatant tokių dulkių poveikio darbuotojams pobūdį ir laipsnį. Rizika vertinama vadovaujantis Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2012 m. spalio 25 d. įsakymu Nr. A1-457/V-961 „Dėl Profesinės rizikos vertinimo bendrųjų nuostatų patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

5. Jeigu asbesto veikimas darbuotojui yra atsitiktinis ir mažo intensyvumo ir jeigu rizikos vertinimo rezultatai rodo, kad nuostatų 11 punkte nurodyta asbesto dulkių koncentracija darbo aplinkos ore nebus viršyta, nuostatų 7, 37–40 punktų nuostatos gali būti netaikomos, jeigu darbas susijęs su:

5.1. trumpa, pertraukiama remonto veikla, kurios metu tvarkomos tik netrapios asbesto turinčios medžiagos;

5.2. nesuardytų asbesto turinčių medžiagų, kuriose asbesto plaušeliai yra tvirtai surišti rišiklio, pašalinimu;

5.3. asbesto turinčių medžiagų, kurios yra geros būklės (nebirios ir ne dulkių pavidalo), kapsuliavimu ar sandariu įpakavimu;

5.4. oro monitoringu ir kontrole bei mėginių ėmimu, kad būtų nustatyta, ar konkrečioje medžiagoje yra asbesto ar nėra.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

6. Dėl nuostatų 4 punkte nurodyto rizikos vertinimo konsultuojamasi su įmonės darbuotojais ir (arba) jų atstovais. Rizikos vertinimas peržiūrimas, jeigu yra priežasčių manyti, kad jis neteisingas, arba iš esmės pasikeitus darbo sąlygoms.

III. PRANEŠIMAS APIE SU ASBESTU SUSIJUSIĄ VEIKLĄ

7. Jei nėra nuostatų 5 punkte nurodytų sąlygų, imamasi šių priemonių:

7.1. darbdavys prieš pradėdamas nuostatų 3 punkte nurodytą veiklą pateikia pranešimą Lietuvos Respublikos valstybinės darbo inspekcijos (toliau – Valstybinė darbo inspekcija) teritoriniam skyriui (1 priedas);

7.2. Valstybinė darbo inspekcija registruoja ir apskaito nuostatų 7.1 punkte nurodytus įmonių pranešimus Lietuvos Respublikos vyriausiojo valstybinio darbo inspektoriaus nustatyta tvarka;

7.3. įmonių darbuotojai ir (arba) jų atstovai turi turėti galimybę susipažinti su nuostatų 7.1 punkte nurodytu įmonės pranešimu;

7.4. kiekvieną kartą, kai pasikeitus darbo sąlygoms gali padidėti asbesto arba asbesto turinčių medžiagų dulkių koncentracija darbo aplinkos ore, pateikiamas naujas įmonės pranešimas.

IV. DRAUDIMAI

8. Draudžiama naudoti asbestą purškiant ar kitus darbo metodus, kurių metu naudojamos mažo tankio (mažiau nei 1 g/cm³) izoliacinės ar garsui nelaidžios medžiagos, turinčios asbesto.

9. Nepažeidžiant kitų Europos Sąjungos bei Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatų dėl prekybos asbestu ir jo naudojimo, veikla, kurios metu darbuotojai patiria asbesto plaušelių poveikį išgaunant asbestą arba gaminant ir perdirbant asbesto produktus, arba gaminant ir perdirbant produktus, į kuriuos buvo sąmoningai įdėta asbesto, yra draudžiama, išskyrus produktų, gautų po griovimo ir asbesto pašalinimo, apdorojimą ir šalinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

V. DARBAS SU ASBESTU AR JO TURINČIOMIS MEDŽIAGOMIS

10. Užsiimant visomis nuostatų 3 punkte nurodytomis veiklos rūšimis, dulkių, atsirandančių iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, poveikis darbuotojams darbo vietoje turi būti sumažintas iki minimalaus realiai įmanomo lygio, tačiau bet kuriuo atveju žemiau asbesto dulkių koncentracijos ribinio dydžio, nustatyto nuostatų 11 punkte, visų pirma, imantis šių priemonių:

10.1. mažinant darbuotojų, kurie yra arba gali būti veikiami iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų kylančių dulkių, skaičių iki minimalaus įmanomo skaičiaus;

10.2. organizuojant darbo procesus taip, kad būtų išvengta asbesto dulkėjimo arba, jeigu paaiškėja, kad tai neįmanoma, vengiant asbesto dulkių patekimo į darbo aplinkos orą;

10.3. reguliariai ir efektyviai valant bei prižiūrint visas patalpas ir įrenginius, naudojamus apdorojant asbestą;

10.4. laikant ir vežant asbestą arba dulkes sukeliančias asbesto turinčias medžiagas tinkamoje sandarioje pakuotėje;

10.5. kuo greičiau surenkant ir išvežant atliekas iš darbo vietos tinkamoje sandarioje pakuotėje su etikete, kurioje nurodoma, kad pakuotėje yra asbestas. Ši priemonė netaikoma kasybos

darbams. Atliekos tvarkomos vadovaujantis Atliekų tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, ir Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymu Nr. 444 „Dėl Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

11. Darbdaviai privalo užtikrinti, kad nė vienas darbuotojas nebūtų veikiamas asbesto dulkių (plaušelių) koncentracijos ore, viršijančios 0,1 plaušelio/cm³, išmatuotos ar apskaičiuotos kaip 8 valandų dinaminis svertinis vidurkis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

12. Viršijus nuostatų 11 punkte nustatytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį darbo aplinkos ore, turi būti nustatomos jos viršijimo priežastys ir kuo greičiau imamasi atitinkamų priemonių asbesto plaušelių koncentracijai darbo aplinkos ore mažinti.

Darbas užterštoje teritorijoje tęsiamas tik po to, kai buvo imtasi reikiamų priemonių darbuotojams apsaugoti.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

13. Siekiant patikrinti nuostatų 12 punkto pirmoje pastraipoje nurodytų priemonių veiksmingumą, nedelsiant iš naujo nustatoma asbesto plaušelių koncentracija darbo aplinkos ore.

14. Jeigu asbesto poveikio negalima realiai sumažinti kitomis priemonėmis ir jeigu tam, kad būtų laikomasi asbesto plaušelių koncentracijos ribinio dydžio, nustatyto nuostatų 11 punkte, reikia dėti asmenines kvėpavimo takų apsaugos priemones, tokia padėtis negali tapti pastovia, ir laikas, kurį naudojamos kvėpavimo takų apsaugos priemonės, turi būti kiekvienam konkrečiam darbuotojui apribotas iki minimumo. Darbo laikotarpiais, kai reikalaujama naudoti tokias priemones, turi būti numatytos pertraukos, atitinkančios fizines ir klimato sąlygas, o prirėkęs konsultuojantis su darbuotojais ir (arba) jų atstovais. Pertraukos suteikiamos vadovaujantis Papildomų ir specialių pertraukų, įskaitomų į darbo laiką, nustatymo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 3 d. nutarimu Nr. 160 „Dėl Papildomų ir specialių pertraukų, įskaitomų į darbo laiką, nustatymo tvarkos patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

VI. ASBESTO PLAUSĖLIŲ KONCENTRACIJOS DARBO APLINKOS ORE MATAVIMAS

15. Atsižvelgiant į pirminio rizikos vertinimo rezultatus ir siekiant užtikrinti nuostatų 11 punkte nustatyto asbesto plaušelių koncentracijos ribinio dydžio laikymąsi, asbesto plaušelių koncentracija darbo aplinkos ore matuojama reguliariai įmonėje nustatytu periodiškumu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

16. Mėginiai turi būti imami taip, kad jie tinkamai rodytų darbuotojų asmeniškai patiriamą dulkių, kylančių iš asbesto arba asbesto turinčių medžiagų, veikimą.

17. Mėginiai imami pakonsultavus darbuotojus arba darbuotojų atstovus saugai ir sveikatai ir (arba) darbuotojų atstovus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

18. Mėginius paima tinkamą kvalifikaciją turintys darbuotojai. Paimti mėginiai vėliau tiriami akredituotose šiam tyrimui laboratorijose, kurios turi įrangą, skirtą plaušeliams skaičiuoti, nuostatų 20 ir 21 punktuose nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

19. Mėginių ėmimo trukmė turi būti tokia, kad, matuojant ar atliekant skaičiavimus pagal laiką, būtų galima nustatyti tipišką poveikį per aštuonių valandų pamatinį laikotarpį (per pamainą).

20. Jeigu galima, skaidulos skaičiuojamos fazinio kontrasto mikroskopu (PCM) pagal Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) 1997 m. rekomenduojamą metodą (Skaidulų koncentracijų ore nustatymas. Rekomenduojamas metodas naudojant fazinio kontrasto optinį mikroskopą (membraninio filtro metodas), PSO, Ženeva 1997 (ISBN 92 4 154496 1)) arba bet kurį kitą lygiavertį rezultatų duodantį metodą.

21. Matuojant asbesto plaušelių koncentraciją darbo aplinkos ore, kaip nurodyta nuostatų 20 punkte, skaičiuojami tik ilgesni nei penkių mikrometrų ir siauresni nei trijų mikrometrų plaušeliai, kurių ilgio ir pločio santykis didesnis negu 3:1.

VII. STATINIŲ GRIOVIMO, REMONTO, ASBESTO PAŠALINIMO DARBAI

22. Prieš pradėdami statinių griovimo ar remonto darbus, darbdaviai, jeigu galima, gavę iš pastatų savininkų informaciją, imasi visų priemonių, būtinų nustatyti medžiagas, kurios gali turėti asbesto.

Jeigu kyla abejonių dėl asbesto buvimo medžiagoje ar statinio konstrukcijoje, turi būti laikomasi nuostatų reikalavimų.

23. Prieš pradėdamas statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo ar jų konstrukcijų ar asbesto pašalinimo darbus, darbdavys turi Valstybinei darbo inspekcijai pateikti informaciją apie įmonės kompetenciją darbuotojų saugos ir sveikatos srityje vykdyti statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbus pagal Kompetencijos reikalavimus įmonėms, vykdančioms statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbus, patvirtintus Socialinės apsaugos ir darbo ministro.

24. Prieš atlikdamos statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo ar jų konstrukcijų ar asbesto pašalinimo darbus, įmonės turi pateikti Valstybinei darbo inspekcijai nuostatų 7.1 punkte nurodytą pranešimą.

25. Atliekant tam tikrus darbus, tokius kaip griovimo, pašalinimo, remonto ir priežiūros, kuriuos dirbant numatoma viršyti nuostatų 11 punkte nustatytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį ir kuriuos dirbant techninės prevencijos priemonės asbesto plaušelių koncentracijai ore apriboti neduos reikiamo efekto, darbdavys įgyvendina priemones, skirtas darbuotojų apsaugai užtikrinti jiems užsiimant šia veikla, visų pirma tokias:

25.1. informuoja darbuotojus ir jų atstovus pagal nuostatų 35 punkto reikalavimus;

25.2. išduoda darbuotojams tinkamas kvėpavimo takų apsaugos priemones ir kitas dėti privalomas asmenines apsaugos priemones pagal Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2007 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. A1-331 „Dėl Darbuotojų aprūpinimo asmeninėmis apsaugos priemonėmis nuostatų patvirtinimo“;

25.3. įrengia įspėjamuosius ženklus, nurodančius, kad numatoma viršyti nuostatų 11 punkte nustatytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį, pagal Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 1999 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 95 „Dėl Saugos ir sveikatos apsaugos ženklų naudojimo darbovietėse nuostatų“;

25.4. imasi priemonių, kad asbesto ar asbesto turinčių medžiagų dulkės nepasklistų už pastatų ar darbo zonos ribų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

26. Dėl nuostatų 25 punkte nurodytų priemonių konsultuojamasi su įmonių darbuotojais ir (arba) jų atstovais prieš užsiimant tokios rūšies veikla.

27. Prieš atliekant griovimo darbus arba prieš šalinant iš pastatų, statinių, gamyklų, įrenginių ar laivų asbestą ir (arba) asbesto turinčias medžiagas, turi būti parengtas darbų planas.

28. Darbų plane turi būti nustatytos priemonės, užtikrinančios darbuotojų saugą ir sveikatą darbo vietoje.

Darbų plane visų pirma turi būti numatyta, kad:

28.1. asbestas ir (arba) asbesto turinčios medžiagos turi būti išvežtos prieš panaudojant griovimo techniką, išskyrus tuos atvejus, kai tai keltų darbuotojams didesnę riziką nei tada, jei asbestas ir (arba) asbesto turinčios medžiagos būtų palikti vietoje;

28.2. prireikus darbuotojai aprūpinami asmeninėmis apsaugos priemonėmis kaip nurodyta nuostatų 25.2 punkte;

28.3. baigus asbesto griovimo ar pašalinimo darbus, turi būti patikrinta, ar darbo vietoje nėra asbesto veikimo rizikos vadovaujantis Profesinės rizikos vertinimo bendraisiais nuostatais.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

29. Darbų plane taip pat turi būti pateikta informacija apie:

29.1. darbo pobūdį ir numatomą jo trukmę;

29.2. vietą, kurioje atliekamas darbas;

29.3. metodus, kurie taikomi, kai dirbama su asbestu ar asbesto turinčiomis medžiagomis;

29.4. charakteristikas įrangos, kuri naudojama dirbantiems apsaugoti ir nukenksminti ar kitiems darbo vietoje ar šalia jos esantiems asmenims apsaugoti.

30. Darbdavys, prieš pradėdamas griovimo ar remonto darbus, Valstybinės darbo inspekcijos teritoriniam skyriui pareikalavus turi jam pateikti nuostatų 27 punkte nurodytą darbo planą.

VIII. DARBUOTOJŲ MOKYMAS

31. Darbdaviai turi atitinkamai apmokyti visus darbuotojus, kurie patiria arba gali patirti asbesto dulkių veikimą. Toks mokymas turi būti organizuojamas įmonėje ar mokymo įstaigoje reguliariai darbdavio lėšomis, vadovaujantis Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendraisiais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. A1-287/V-611 „Dėl Mokymo ir atestavimo darbuotojų saugos ir sveikatos klausimais bendrųjų nuostatų patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

32. Mokymo turinys turi būti lengvai suprantamas darbuotojams. Mokymas turi sudaryti galimybes jiems įgyti būtinas žinias ir įgūdžius apie prevenciją nuo asbesto veikimo ir apsisaugojimo nuo asbesto keliamos rizikos sveikatai, ypač apie:

32.1. asbesto savybes ir jo poveikį sveikatai, įskaitant sinergetinį rūkymo poveikį;

32.2. produktų arba medžiagų, galinčių turėti asbesto, rūšis;

32.3. darbą, kurį dirbant galimas asbesto veikimas, ir prevencijos kontrolės priemonių asbesto veikimui sumažinti svarbą;

32.4. saugius darbo metodus, kontrolės ir apsaugos priemones;

32.5. kvėpavimo takų apsaugos priemonių naudojimo svarbą, parinkimą ir jų tinkamą naudojimą bei pasekmes netinkamai parinkus ar nesinaudojant tokiomis priemonėmis;

32.6. darbuotojo veiksmus kritiniu atveju;

32.7. darbo vietos nukenksminimo procedūras;

32.8. atliekų šalinimą;

32.9. sveikatos priežiūros reikalavimus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

IX. SAUGOS PRIEMONĖS

33. Kiekvienai nuostatų 3 punkte nurodytai veiklai, nesant nuostatų 5 punkte išvardytų sąlygų, imamasi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad:

33.1. vietos, kuriose užsiimama nuostatų 3 punkte nurodytos rūšies veikla, būtų aiškiai atskirtos ir pažymėtos įspėjamaisiais ženklais, prieinamos tik tiems darbuotojams, kurie dėl atliekamo darbo ar pareigų turi patekti į jas; jose būtų draudžiama rūkyti;

33.2. būtų įrengtos patalpos, skirtos darbuotojams valgyti ir atsigerti, kuriose nebūtų užteršimo asbesto dulkėmis rizikos;

33.3. darbuotojai būtų aprūpinami tinkamais darbo ar apsauginiais drabužiais. Šie darbo ar apsauginiai drabužiai turi likti įmonėje, išskyrus atvejus, kai jie skalbiami kitose specialiai tam įrengtose įmonėse ir tais atvejais drabužiai pervežami uždaruose konteineriuose. Darbo ar apsauginiai drabužiai bei asmeniniai drabužiai turi būti saugomi atskirai;

33.4. darbuotojai būtų aprūpinami reikiamomis ir tinkamomis prausimosi ir tualetų patalpomis, taip pat dušais, jeigu darbo metu kyla dulkės;

33.5. apsaugos priemonės laikomos tik tam skirtose vietose ir kiekvieną kartą panaudojus patikrinamos ir išvalomos; priemonės su defektais prieš tolesnį jų naudojimą yra sutaisomos ar pakeičiamos kitomis.

34. Visos nuostatų 33 punkte nurodytos priemonės turi būti vykdomos darbdavio lėšomis.

X. DARBUOTOJŲ INFORMAVIMAS

35. Vykdamas nuostatų 3 punkte nurodytos rūšies veiklą imamasi atitinkamų priemonių užtikrinti, kad įmonių darbuotojai ir jų atstovai gautų tinkamą informaciją apie:

35.1. galimą pavojų sveikatai, atsirandantį dėl dulkių, kylančių iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, veikimo;

35.2. nustatytą asbesto plaušelių ribinį koncentracijos dydį ir būtinybę kontroliuoti darbo aplinkos oro kokybę;

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

35.3. higienos reikalavimus, iš jų būtinybę susilaikyti nuo rūkymo;

35.4. atsargumo priemones, į kurias reikia atsižvelgti dėvint darbo drabužius ar naudojant asmenines apsaugos priemones;

35.5. specialias atsargumo priemones, skirtas galimam asbesto veikimui sumažinti.

36. Be priemonių, kurios nurodytos nuostatų 35 punkte, ir nesant nuostatų 5 punkte išvardytų sąlygų, darbdavys:

36.1. supažindina darbuotojus ir (arba) jų atstovus su asbesto plaušelių koncentracijos darbo aplinkos ore matavimų rezultatais ir paaiškina, kokios priemonės įgyvendinamos apsaugant juos nuo asbesto keliamos rizikos ir kokių atsargumo veiksmų jie turi imtis;

36.2. jei išmatuoti rezultatai viršija nuostatų 11 punkte nurodytą asbesto plaušelių koncentracijos ribinį dydį, kuo greičiau informuoja su asbesto veikimu susijusius įmonės darbuotojus ir jų atstovus apie tai, nurodydamas priežastį, ir tariai su įmonės darbuotojais ir (arba) jų atstovais dėl priemonių, kurių reikia imtis, o avarinės situacijos atveju – informuoja apie priemones, kurių buvo imtasi apsaugoti darbuotojus nuo asbesto keliamos rizikos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

XI. DARBUOTOJŲ SVEIKATOS TIKRINIMAS

37. Jei nėra nuostatų 5 punkte nurodytų sąlygų, imamasi šių priemonių:

37.1. prieš pradėdant dirbti darbo vietoje, kurioje darbuotojas bus veikiamas dulkių, kylančių iš asbesto ar asbesto turinčių medžiagų, tikrinama kiekvieno darbuotojo sveikatos būklė.

Šio sveikatos būklės patikrinimo metu tikrinama ir krūtinės ląsta. Sveikatos būklė tikrinama vadovaujantis praktinėmis rekomendacijomis, pateiktomis nuostatų 3 priede.

Sveikatos būklė tikrinama ne rečiau kaip vieną kartą per trejus metus, kol dirbama esant kenksmingų dulkių, kylančių iš asbesto ar iš asbesto turinčių medžiagų, darbo aplinkoje.

Sveikata tikrinama ir įrašai apie kiekvieno darbuotojo sveikatą daromi vadovaujantis Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“ (toliau – Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašas);

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

37.2. gydytojas, atlikęs nuostatų 37.1 punkte nurodytą darbuotojų sveikatos būklės patikrinimą, nurodo asmeninės apsaugos priemones, kuriomis privalo būti aprūpinti darbuotojai, ar prevencijos priemonės, kurių turi būti imtasi; kur tikslinga, šios priemonės turėtų apimti ir draudimą darbuotojui dirbti jį veikiant asbestui;

37.3. gydytojas privalo suteikti darbuotojams informaciją apie jų sveikatos tikrinimą, kuris gali būti atliktas pasibaigus asbesto veikimui, ir patarti dėl jo.

Gydytojas gali nurodyti, kad darbuotojo sveikatos priežiūra turi būti tęsiama ir pasibaigus asbesto veikimui, kol jis mano, kad tai būtina suinteresuoto asmens sveikatai apsaugoti.

Darbuotojų sveikatos priežiūra pasibaigus asbesto veikimui atliekama sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka;

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

37.4. pasitikrinęs sveikatą darbuotojas arba darbdavys, vadovaudamasis Asmenų, dirbančių darbo aplinkoje, kurioje galima profesinė rizika (kenksmingų veiksnių poveikis ir (ar) pavojingas darbas), privalomo sveikatos tikrinimo tvarkos aprašu, gali prašyti peržiūrėti nuostatų 37.2 papunktyje nurodyto sveikatos tikrinimo rezultatus.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

XII. APSKAITA

38. Jei nėra nuostatų 5 punkte nurodytų sąlygų, darbdavys pildo darbuotojų, veikiamų asbesto, apskaitos žurnalą (2 priedas). Gydytojas, atliekantis darbuotojų sveikatos tikrinimą, turi teisę susipažinti su įrašais, esančiais šiame apskaitos žurnale. Kiekvienas darbuotojas turi teisę susipažinti su apskaitos žurnale įrašytais asmeniniais duomenimis. Darbuotojai ir (arba) jų atstovai turi teisę susipažinti su anonimine, bendrąja informacija, surašyta apskaitos žurnale.

39. Darbuotojų, veikiamų asbesto, apskaitos žurnalas ir nuostatų 37.1 punkte nurodyti įrašai apie asmens sveikatą, saugomi įmonėje ne trumpiau kaip 40 metų pasibaigus darbuotojo darbui jį veikiant asbestui.

40. Likviduojant įmonę, nuostatų 39 punkte nurodyti dokumentai perduodami saugoti Lietuvos Respublikos dokumentų ir archyvų įstatyme nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

XIII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

41. Asmenys, pažeidę šių nuostatų reikalavimus, atsako įstatymų nustatyta tvarka.

42. Diagnozuoti asbestozės, mezoteliomos ir kitų asbesto sukeltų profesinių ligų atvejai registruojami Profesinių ligų valstybės registre.

Punkto pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

Darbo su asbestu nuostatų
1 priedas

(įmonės pavadinimas)

(įmonės duomenys)

Valstybinės darbo inspekcijos
skyriui

PRANEŠIMAS APIE SU ASBESTU SUSIJUSIĄ VEIKLĄ

Nr. _____
(data)

(sudarymo vieta)

1. _____
(įmonės pagrindinė ekonominės veiklos rūšis)
2. _____
(įmonės vadovo vardas, pavardė, telefonas, faksas, atestavimo saugos darbe klausimais data)
3. _____
(padaliniai, vietos, kur vykdomi darbai su asbestu, ir jų pobūdis)
4. _____
(veiklos rūšys ir taikomi procesai)
5. _____
(naudojamo ar tvarkomo asbesto rūšis ir kiekiai)
6. _____
(asbesto veikiamų darbuotojų skaičius)
7. _____
(darbų pradžios data ir trukmė)
8. _____
(naudojamų saugos priemonių trumpas aprašymas, įskaitant asmenines apsaugos priemones,
darbo zonų izoliavimą, oro traukos priemones)

(įmonės vadovo pareigų pavadinimas)

(parašas)

(vardas ir pavardė)

Priedo pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

Darbo su asbestu nuostatų
2 priedas

DARBUOTOJŲ, VEIKIAMŲ ASBESTO, APSKAITOS ŽURNALAS

Ei- lės Nr.	Darbuotojas		Veiklos pobūdis	Darbo su asbestu			asbesto plaušelių koncentracija darbo aplinkos ore	sveikatos patikrinimų duomenys
	vardas, pavardė	asmens kodas		pradžia (metai, mėnuo, diena)	pabaiga (metai, mėnuo, diena)	trukmė (metai, mėnesiai, dienos)		

PRAKTINĖS REKOMENDACIJOS DĖL DARBUOTOJŲ SVEIKATOS BŪKLĖS ĮVERTINIMO

1. Šiuolaikinė medicina patvirtina, kad laisvų asbesto skaidulų poveikis gali sukelti šias ligas:
 - asbestozę;
 - mezoteliomą;
 - bronchų vėžį;
 - skrandžio ir žarnyno vėžį.
2. Gydytojas, vykdamas darbuotojų, dirbančių su asbestu, sveikatos priežiūrą, turi būti susipažinęs su asbesto poveikio kiekvienam darbuotojui sąlygomis ir aplinkybėmis.
3. Darbuotojų, kurių veikla susijusi su asbesto veikimu, sveikatos tikrinimai vyksta laikantis darbo medicinos principų ir praktikos; Ji turėtų apimti bent šias priemones:
 - darbuotojų medicininių apžiūrų rezultatų, nurodant profesinę veiklą, įrašų tvarkymą ir saugojimą;
 - pokalbį su asmeniu;
 - krūtinės ląstos klinikinį patikrinimą;
 - kvėpavimo funkcijos tyrimą (oro tūrio ir greičio matavimas įkvepiant ir iškvepiant).
4. Gydytojas turėtų nuspręsti dėl tokių tolesnių tyrimų, kaip skreplių citologiniai tyrimai arba krūtinės ląstos rentgeno nuotraukos arba tomodensitometrija, atsižvelgdamas į naujausius darbo medicinos pasiekimus.

Priedo pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro ir
Lietuvos Respublikos sveikatos
apsaugos ministro
2004 m. liepos 16 d.
įsakymu Nr. A1-184/V-546

DARBO SU ASBESTU NUOSTATŲ ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

Ei- lės Nr.	Įgyvendinimo priemonė	Atsakinga institucija	Atlikimo terminas
1.	Parengti praktines rekomendacijas atsitiktiniam ir mažo intensyvumo asbesto veikimui darbuotojams nustatyti	Sveikatos apsaugos ministerija	2005-04-01
2.	Parengti ir patvirtinti kompetencijos reikalavimus įmonėms, vykdančioms statinių, turinčių konstrukcijose asbesto, griovimo, jų konstrukcijų ar asbesto šalinimo darbus	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2005-04-01
3.	Parengti ir patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymo Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose tvarkos“ pakeitimo“, kuriuo būtų patikslinta darbuotojų, dirbančių (dirbusių anksčiau) su asbestu, sveikatos patikrinimo tvarka	Sveikatos apsaugos ministerija	2005-04-01
4.	Parengti ir patvirtinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymą „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2001 m. gruodžio 13 d. įsakymo Nr. 645/169 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 23:2001 „Kenksmingų cheminių medžiagų koncentracijų ribinės vertės darbo aplinkos ore. Bendrieji reikalavimai.“ pakeitimo“, kuriuo būtų patikslintos asbesto ribinės vertės	Sveikatos apsaugos ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2005-04-01
5.	Parengti ir patvirtinti „Asbesto skaidulų koncentracijos ore matavimo metodinius nurodymus“, atsižvelgiant į Pasaulio sveikatos organizacijos 1997 m. metodines rekomendacijas ir Darbo su asbestu nuostatų 20 ir 21 punktus	Sveikatos apsaugos ministerija	2005-04-01

Priedo pakeitimai:

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-323/V-716](#), 2015-06-08, paskelbta TAR 2015-06-09, i. k. 2015-09061

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. liepos 16 d. įsakymo Nr. A1-184/V-546 „Dėl Darbo su asbestu nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo